

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 22. 11. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2023/01207

Programová služba: JOJ

Vysielateľ: MAC TV s.r.o.

Číslo autorizácie vysielania: AT/10

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. PGO-RPMS/2023/01207 smerujúci voči vysielaniu programovej služby JOJ, vysielateľa MAC TV s.r.o. a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia podnetu.

T: 4. 12. 2023

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 22. 11. 2023

Podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/01207 zaevidovaný dňa 11. 9. 2023
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: Krimi / 4-ročné dieťa obeťou znásilnenia?
Deň a čas vysielania: 8. 9. 2023 19:00 hod.

Programová služba: JOJ
Vysielateľ: MAC TV s.r.o.
Číslo autorizácie: AT/10

Dátum: 14. 11. 2023

OBSAH PODNETU:

„Dňa 8.9.2023 bola vo večerných Krimi novinách o 19:00 odvysielaná reportáž o znásilnení štvorročného dievčatka v rómskej osade. Spracovanie reportáže považujem za maximálne necitlivé a zraňujúce vzhľadom na citlivosť udalosti a aj vzhľadom na iných prežívšich a preživšie sexuálneho násillia a sexuálneho násillia páchaného na deťoch.

Jedná sa o túto reportáž:

<https://www.noviny.sk/krimi/832440-policaaji-vysetruju-chulostivy-pripad-znasilnenie-stvorrocneho-dievcatka?fbclid=IwAR3IMGkn2IIYOeV-myXwRMEv2S0ayKxOUzSNP-gIWFTYwWeeVwy83FSwkiA.>

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 16 Obsahová služba a sloboda príjmu

1) „Poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.“

§ 61 Ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudskosti

1) „Obsahová služba, ktorú poskytuje vysielateľ alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, musí rešpektovať ľudskú dôstojnosť, najmä nesmie

- a) propagovať vojnu alebo opisovať kruté alebo inak neľudské konanie spôsobom, ktorý je ich nevhodným zľahčovaním, ospravedlňovaním alebo schvaľovaním,
- b) šíriť alebo sprístupňovať informácie verejnosti s úmyslom verejne podnecovať na spáchanie niektorého z trestných činov terorizmu alebo verejne schvaľovať niektorý z trestných činov terorizmu,
- c) propagovať násillie a otvorenou alebo skrytou formou podnecovať násillie alebo nenávisť, znevažovať alebo hanobiť na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, majetku, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, narodenia, národného alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, štátnej príslušnosti, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine,
- d) bezdôvodne zobrazovať scény reálneho násillia, kde sa nenáležitou formou zdôrazňuje skutočný priebeh umierania alebo sa zobrazujú osoby vystavované fyzickému či psychickému utrpeniu, a to so zvláštnym ohľadom na obe trestných činov alebo ich príbuzných spôsobom, ktorý sa považuje za neoprávnený zásah do ľudskej dôstojnosti.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ podnetu namietal voči spravodajskému príspevku s názvom *4-ročné dieťa obeťou znásilnenia?*, ktorý bol odvysielaný dňa 8. 9. 2023 v programe *Krimi* na programovej službe JOJ.

Program *Krimi* s vysielacím časom o 19:00 hod. vysielateľ charakterizuje slovami „Zločiny, nehody, nespravodlivosť, stratené osoby.“¹ Dá sa preto konštatovať, že obsah je zameraný na kriminalitu, trestnú činnosť a iné prípady, v ktorých zasahuje polícia či iné záchranné zložky. Na základe formy a obsahu sa môžeme domnievať, že ide o program spravodajský klasifikovaný ako vhodný pre všetky vekové skupiny maloletých, čiže bez označenia JSO.

Príspevok *4-ročné dieťa obeťou znásilnenia?*, na ktorý vo svojom podnete poukázal podávateľ, informoval o prípade možného znásilnenia 4-ročného dievčatka nepľnoletým Dávidom v obci Čaklov v okrese Vranov nad Topľou. Podľa starej matky prišlo dievčatko za matkou s plačom a sťažnosťami, že Dávidko *jej tam dačo robil*. Matka dievčatka ho na posteli skontrolovala. Podľa redaktora sa incident mal stať na posteli v dome naproti.

¹ zdroj: <https://www.joj.sk/krimi-relacia>

Redaktor ďalej informoval, že o 16-ročného Dávida sa po otcovej smrti starala stará mama, lebo matka od neho odišla. Matka štvorročného dievčatka ho brala ako svojho syna a jej dcéra s ním až do incidentu dobre vychádzala, no po ňom sa sťažuje na to, čo jej urobil. Redaktor informoval, že polícia nikoho neobvinila a ani nevedie stíhanie voči konkrétnej osobe. Starý otec Dávida tvrdil, že vnuk je nevinný a v čase incidentu ani nebol doma. K prípadu sa vyjadrila aj hovorkyňa KR PZ Prešov, že polícia v danom prípade vykonáva všetky potrebné procesné úkony a, vzhľadom na citlivosť samotného prípadu, bližšie informácie k nemu neposkytuje. V závere stará mama dievčatka skonštatovala, že pred dievčatom nemôžu vysloviť meno Dávid, lebo hneď od strachu uteká.

Podávateľ podnetu namieta voči spracovaniu obsahu daného spravodajského príspevku a považuje ho za, (cit.): „... maximálne necitlivé a zraňujúce vzhľadom na citlivosť udalosti a aj vzhľadom na iných preživších a preživšie sexuálneho násillia a sexuálneho násillia páchaného na deťoch...“

Keďže podľa ustanovenia **§ 16 ods. 1** zákona č. 264/2022 Z. z. „Poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.“, výber témy, ako aj jej spracovanie a forma predloženia informácií divákovi je na rozhodnutí vysielateľa, resp. redaktora.

V súvislosti s obsahom podnetu sme zamerali analýzu vysielania na zistenie, či vo vyššie spomínanom príspevku nedošlo k porušeniu ustanovenia **§ 61 ods. 1 písm. d)** zákona č. 264/2022 Z. z. týkajúceho sa ochrany ľudskej dôstojnosti a ľudskosti, podľa ktorého: „*Obsahová služba, ktorú poskytuje vysielateľ alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, musí rešpektovať ľudskú dôstojnosť, najmä nesmie*

d) bezdôvodne zobrazovať scény reálneho násillia, kde sa nenáležitou formou zdôrazňuje skutočný priebeh umierania alebo sa zobrazujú osoby vystavované fyzickému či psychickému utrpeniu, a to so zvláštnym ohľadom na obeť trestných činov alebo ich príbuzných spôsobom, ktorý sa považuje za neoprávnený zásah do ľudskej dôstojnosti.“

V príspevku boli slovne odvysielané informácie o možnom znásilnení 4-ročného dievčatka 16-ročným Dávidom. Na jednej strane podľa slov starej mamy a mamy dievčatka (vychádzajúc z výpovede a správania sa samotného dievčatka) malo byť sexuálne zneužitie, na druhej strane podľa výpovede starého otca Dávida je jeho vnuk nevinný, lebo v čase, kedy sa skutok mal stať, nebol doma. Dôležité boli aj slová redaktora o tom, že polícia nevedie stíhanie voči konkrétnej osobe a policajná hovorkyňa potvrdila, že prípad sa vyšetruje a vzhľadom na jeho citlivosť bližšie informácie k nemu neposkytujú. To, že nie je isté, či sa skutok stal, vyjadruje aj otáznik v samotnom názve príspevku.

V príspevku odznali nasledovné vety, ktoré bližšie popisovali, ako sa mal skutok stať:

Anna, stará mama 4-ročného dievčatka: „*A ona povedala: mamka, že ju tam bolí, že Dávidko jej tam dačo robil. Tak ona ju dala na posceľ, vidzela. Však to bulo šicko červené, tam šicko.*“

V. Jurek (redaktor) sa pýta starej mamy: „*A čo je pravda, že jej tam strkal aj šroubovák?*“

Anna v obraze odpovedá: „*Bul tam aj ten skručkovák, len dotykom. Ale ona povedala tak, že /nezrozumiteľné/ zobral aj, s prepáčením, že pe...(vypípané) a s pe...(vypípané) mi tam tak robil.*“

Čo sa týka spracovania príspevku po vizuálnej stránke, v obraze sa striedali hovoriaci (redaktor, stará mama a mama dievčatka, starý otec Dávida a hovorkyňa KR PZ Prešov) so zábermi na malé dievčatko, ktoré ale malo rozrastovanú tvár, alebo bolo snímané od pol pása dolu (telo s nohami, detail na detské nohy v teniskách, potom na časť tela dieťaťa, ktoré sa otáča na stoličke). Podobizeň alebo celé meno poškodenej, ani starou mamou obvineného Dávida v príspevku zverejnené neboli.

Na základe zobrazenia starej mamy a matky poškodeného dievčatka a na základe zverejnenia názvu obce (Čaklov v okrese Vranov nad Topľou) bolo pravdepodobne možné identifikovať dievčatko, ktoré malo byť znásilnené, ako aj chlapca, ktorý mal skutok vykonať, keďže v obraze hovoril jeho starý otec. Tieto identifikácie sú však možné iba pre blízke okolie spomínaných osôb, teda pre ľudí, ktorí oboch

spomínaných a ich rodinných príslušníkov poznajú, t. j. zistenie totožnosti hlavných aktérov v tomto prípade nie je možné pre bežného diváka, ktorý príspevok videl.

Reportáž ako celok mala informatívny charakter o skutku, ktorý sa údajne v obci Čaklov stal. O tom, že vykonanie skutku nie je potvrdené, svedčil nielen otáznik v názve príspevku, ale aj záverečné konštatovanie, že polícia nepotvrdila, že by niekoho obvinila alebo že by viedla stíhanie voči konkrétnej osobe a vykonáva všetky potrebné procesné úkony, o ktorých vzhľadom na citlivosť prípadu momentálne neposkytuje.

V samotnom príspevku redaktor k popisovanej udalosti nepridával vlastné komentatívne výroky alebo morálne sudy. Dal priestor na vyjadrenie sa obom stranám – poškodenej (prostredníctvom starej mamy a mamy dievčatka) i obvinenej (prostredníctvom starého otca Dávida). Za istým spôsobom nevhodné a necitlivé možno zo strany redaktora považovať to, že pravdepodobne s cieľom urobiť príspevok šokujúcejším, zašiel do podrobností otázkou na spôsob vykonania činu, cit.:

V. Jurek sa pýta starej mamy: „*A čo je pravda, že jej tam strkal aj šroubovák?*“

na ktorú mu stará mama odpovedala: „*Bul tam aj ten skručkovák, len dotykom. Ale ona povedala tak, že /nezrozumiteľné/ zobral aj, s prepáčením, že pe...(vypípané) a s pe...(vypípané) mi tam tak robil.*“ Napriek uvedenému sme však názoru, že tento obsah vzhľadom na celkové informovanie o skutku v príspevku nebol takej intenzity a frekvencie, že by predstavoval rozpor so zákonom č. 264/2022 Z. z.

Myslíme si, že v uvedenom príspevku odvysielanom dňa 8. 9. 2023 v programe *Krimi*, neboli bezdôvodne zobrazované scény reálneho násillia, ani osoby vystavované fyzickému či psychickému utrpeniu, a to so zvláštnym ohľadom na obeť trestných činov alebo ich príbuzných spôsobom, ktorý sa považuje za neoprávnený zásah do ľudskej dôstojnosti, a preto podľa nášho názoru nie je v rozpore s ustanovením **§ 61 ods. 1 písm. d)** zákona č. 264/2022 Z. z.

* * *

ZÁVER:

Na základe vyššie uvedených zistení konštatujeme, že vysielateľ MAC TV s.r.o. odvysielaním programu *Krimi* s príspevkom *4-ročné dieťa obeťou znásillnenia?* dňa 8. 9. 2023 cca o 19:00 hod. na programovej službe JOJ neporušil ustanovenie **§ 61 ods. 1 písm. d)** zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/01207)

Monitorované vysielanie: Krimi
Deň vysielania: 8. 9. 2023
Čas vysielania: cca 19:00:00 h

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady, časový kód záznamu o cca:

19:00:00 Zvučka programu *Krimi* a prehľad správ:

- *4-ročné dieťa obeťou znásilnenia?* (nad titulkom text: ČAKLOV, OKRES VRANOV NAD TOPĽOU, SLOVENSKO)

Moderátorka mimo obraz: „*Policaji na východnom Slovensku vyšetrujú chúlolistivý prípad – znásilnenie 4-ročného dievčatka.*“

- *Opitá za volantom*
- *Koniec vyšetrovania*

19:00:58 uvedenie sporného príspevku zo štúdia:

Moderátorka hovorí zo štúdia, po chvíli v obraze titulok *4-ročné dieťa obeťou znásilnenia?* a nad ním ČAKLOV, OKRES VRANOV NAD TOPĽOU: „*Začíname chúlolistivým prípadom, ktorý rieši vranovský policajný vyšetrovateľ. Ide o znásilnenie len štvorročného dievčatka. Malo sa to stať v jednom z domov v osade v dedinke na východe Slovenska. Polícia však nateraz nepotvrdila, že by niekoho obvinila. Chlapec, na ktorého ukazuje prstom rodina dievčatka, však naďalej chodí do školy. Obvinenia sú ale vážne.*“

19:01:21 sporný príspevok **4-ročné dieťa obeťou znásilnenia?**

Anna, stará mama 4-ročného dievčatka, v obraze hovorí: „*A ona povedala: mamka, že ju tam bolí, že Dávidko jej tam dačo robil. Tak ona ju dala na posceľ, vidzela. Všetko to bolo šicko červené, tam šicko.*“

V. Jurek, redaktor, v obraze hovorí: „*Podľa rodiny štvorročného dievčatka sa to malo stať v dome naproti v izbe a na posteli. Po incidente pribehlo malé dievčatko domov s plačom a sťažovalo sa na bolesť.*“

V. Jurek sa pýta starej mamy: „*A čo je pravda, že jej tam strkal aj šroubovák?*“

Anna v obraze odpovedá: „*Bul tam aj ten skručkovák, len dotykom. Ale ona povedala tak, že /nezrozumiteľné/ zobral aj, s prepáčením, že pe...(vypípané) a s pe...(vypípané) mi tam tak robil.*“

V. Jurek mimo obraz: „*Šestnásťročný Dávid dostal po otcovej smrti v opatere starej mamy. Jeho vlastná matka od neho odišla. Pomáhali mu práve tí, ktorí dnes naňho ukazujú prstom. Matka štvorročného dievčatka ho brala ako za svojho syna a jej malá dcéra s ním dobre vychádzala.*“

(v obraze Anna si drží čelo rukou a kráča vo dvore, sú tam aj dve ďalšie ženy, jedna s dieťaťom na rukách, potom strih na dievčatko s rozrastovanou hlavou, za ním stojí redaktor s mikrofónom v ruke a ďalšie ženy).

Nikola, mama 4-ročného dievčatka, hovorí v obraze: „*Ona se na neho ani neštážovala, nič. No a teraz se štážuje ona, že vun to spravil.*“

Anna, hovorí v obraze: „*Moja dzivka ho trimala, vona ho sanovala, že jeho matka ho nechala, tak vona se o neho starala a on taká vďaka?*“

V. Jurek mimo obraz: „*Polícia nepotvrdila, že by niekoho obvinila alebo že by viedla stíhanie voči konkrétnej osobe. Šestnásťročný chlapec, na ktorého rodina dievčatka ukazuje prstom ako na podozrivého, je na slobode a naďalej chodí do školy. Jeho starý otec tvrdí, že vtedy, keď sa to malo stať, ani nebol doma.*“ (v obraze: detail na detské nohy v teniskách, potom na časť tela dieťaťa, ktoré sa otáča na stoličke, skupinku žien – jedna drží za ruku dievčatko, druhá má dieťa na rukách, tretia je k nim otočená tvárou, pričom časť obrazu s hlavami detí je rozrastovaná. Strih na časť tela dievčatka – bez záberu na hlavu a spodok nôh).

Miroslav, starý otec 16-ročného chlapca, hovorí v obraze: „Nebol (nezrozumiteľné) bol na jarok a z jarku prišol z Topli, nad, už bol doma, tak on išol.“

V. Jurek: „Vravíte, že on tvrdí, že je nevinný?“

Miroslav v obraze: „Že je nevinný.“

V. Jurek: „Že nič neurobil?“

Miroslav: „Nie.“

Anna, v obraze: „Keby muj syn toto zrobil, znace co? Ja sama osobne odnesiem tam.“

J. Ligdayová, hovorkyňa KR PZ Prešov: „Polícia v danom prípade vykonáva všetky potrebné procesné úkony. Vzhľadom na citlivosť samotného prípadu, bližšie informácie k nemu momentálne nie je vhodné poskytnúť.“ (v obraze: najprv skupinka ľudí s dievčatom v popredí - v zábere od pol pása dolu, potom strih na ruku, ktorá otáča stoličku, na ktorej sedí dievčatko – v zábere bez hlavy, potom strih na hovorkyňu)

Anna v obraze: „Nemôžeme pred ňu hutoric David, David. Kedz povieme David, tak uceká.“

V. Jurek: „Bojí sa?“

Anna: „Bojí sa.“

V. Jurek: „Z Čaklova Vlodo Jurek, televízia JOJ.“

19:03:07 Ďalšie príspevky programu *Krimi*:

- *Polícia ukončila vyšetovanie*
- *Horiaci kamión odstavil dopravu*
- *V protismere sa stretla s políciou*
- *Nezáujem o prácu „mestskáčov“*
- *Prehľad ďalších správ Sledujte nás aj ďalej!*

19:10:56 zvukovo-obrazové komunikáty, upútavka na program *Popoluška* ¹², zvukovo-obrazový komunikát, reklama, zvukovo-obrazový komunikát, upútavka na programovú službu *Joj 24*, upútavka na program *Kuriér* ¹², zvukovo-obrazový komunikát, oznam o programe *Popoluška* ¹², zvukovo-obrazový komunikát.

19:18:25 Pokračovanie ďalších príspevkov programu *Krimi*:

- *Auto na streche*
- *Uvoľnená skala ohrozovala turistov*
- *Zblíženie na lavičke*
- *Obmedzenia na cudzineckej polícii*
- *Tehotná žena skončila v nemocnici*
- *Kšefty so šteniatkami*

19:29:57 koniec programu, pohľad do štúdia pred programom *Noviny TV JOJ*.

19:30:00 koniec záznamu vysielania.